

**Tips &
Tricks**

**De weg naar
PRRS-vrije biggen**
Bepaal de PRRS-status
op uw bedrijf.

PRRS in beeld brengen op uw bedrijf

Het PRRS virus, ook bekend als Abortus Blauw, brak voor het eerst uit eind jaren 80 in Nederland. Sindsdien is PRRS één van de meest besproken ziekten onder de varkens. Vruchtbaarheidsproblemen zoals abortus en vroeggeboorte, meer dood- en zwakgeboren biggen in de kraamstal, hoest en slijters in de biggenstal ... Tevens maakt deze kiem als het ware 'de weg vrij' zodat ook andere ziekteverwekkers vat krijgen op het dier. Deze ziekte kost de sector handen vol geld en daarom spoort de nieuwe Europese verordening (the Animal Health Law) alle landen van de Europese Unie aan tot een actieve aanpak van het virus. Verschillende spelers binnen de sector waaronder GD zijn hier al mee aan de slag. Door een gerichte aanpak van PRRS op uw bedrijf kunt u een steentje bijdragen en de gunstige economische impact ervan zien.

1. Wat is de weg naar PRRS-vrije biggen?

Ons advies om PRRS-vrije biggen te krijgen, leggen we uit in deze reeks Tips & Tricks bestaande uit 3 delen. In dit eerste deel wordt besproken hoe u de PRRS-status op uw bedrijf kunt bepalen. Dit is noodzakelijk voor een gerichte en doeltreffende aanpak. In het tweede deel ligt de focus op het onderzoek. Denk dus goed na over wat u wilt weten, welke test u inzet en wat er kan interfereren met de resultaten. In het derde en laatste deel bespreken we belangrijke richtlijnen in de aanpak van PRRS. Hierbij wordt de nadruk gelegd op monitoring, waarbij belangrijke controlepunten worden behandeld.

2. Hoe bepaal ik de PRRS-status op mijn bedrijf?

De reden waarom u op uw bedrijf de PRRS-status wil weten is situatieafhankelijk. Gebrek aan uniformiteit en hoest in de varkens? Zijn er verwerpers of vroeggeboorten bij de zeugen? Zijn er andere problemen die doen vermoeden dat PRRS een rol speelt op uw bedrijf? Of vraagt de koper van uw biggen naar de PRRS-status van de varkens? Afhankelijk van de insteek wordt bepaald welke controlepunten er initieel worden gekozen.

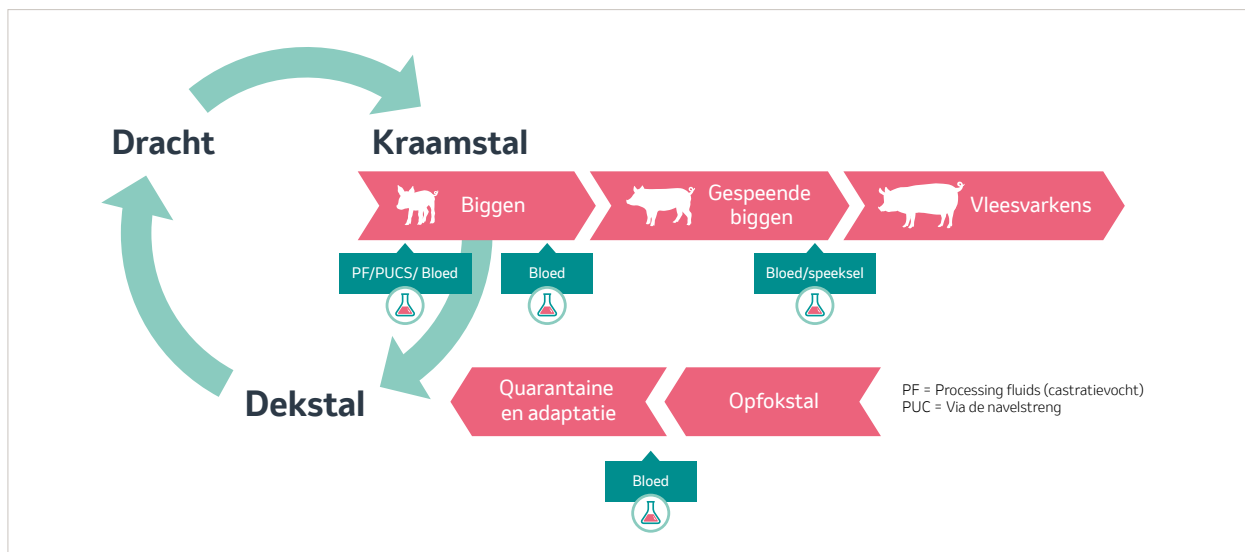
Ik heb klinisch gezonde biggen maar hoe zit het met PRRS op mijn bedrijf?

Als bijvoorbeeld een afnemer de PRRS-status van de aangekochte biggen wil weten, dan zijn de **10 weekse biggen** de aangewezen bemonsteringsgroep. Als het resultaat gunstig is, zegt dit iets over de stabiliteit van biggen en de zeugenstapel op uw bedrijf. Indien het resultaat ongunstig is, dan moet 'stroomopwaarts' worden gezocht waar de infectie start. Dus ook als u geen grote problemen opmerkt en u wenst te weten of PRRS al dan niet speelt op uw bedrijf, zijn de 10 weekse biggen een goede eerste controlepunt.

Ik vermoed dat PRRS circuleert op mijn bedrijf. Hoe kan ik de PRRS-status bepalen?

Het kan zijn dat u symptomen ziet die u doen vermoeden dat PRRS een rol speelt op uw bedrijf. Hierbij adviseren wij een verticale screening. Dit betekent dat op eenzelfde moment monsters genomen worden van meerdere controlepunten.

In figuur 1 is de bedrijfsdynamiek weergegeven van zeugen, biggen en vleesvarkens. De rode erlemeyers staan op de plaats van vier mogelijk belangrijke controlepunten.

Figuur 1: Belangrijke controlepunten bij de bepaling van PRRS-statusbepaling.

De monstername kort na de geboorte heeft als doel viremische biggen op te sporen. Dit zijn biggen die tijdens de dracht geïnfecteerd worden met PRRSv en dus bij de geboorte het virus al met zich meedragen. Zij vormen een risico voor verdere verspreiding van het virus. Als monsternamen worden hier processing fluids (castratievocht) of soms navelstrengbloed (PUCS) verzameld. De aanwezigheid van PRRSv bij deze jonge biggen geeft informatie over de **stabiliteit bij de zeugen** maar ook over **de te verwachte stabiliteit bij de biggen**. Het is een zeer waardevol controlepunt.

Het grootste risico op spreiding van ziektekiemen zit in het mengen van biggen. Combineer dit met veel veranderingen zoals het verhoeken naar een andere omgeving, voeding, groepsgenoten etc. en er ontstaat een explosie aan ziektekiemen. Dit maakt van het speenmoment een kritieke periode en verklaart waarom een **monsternamen rond 4 weken** een derde belangrijk controlepunt is.

Rond de leeftijd van 6 à 7 weken verdwijnt de bescherming die de biggen via de biest van de zeug hebben meegekregen en daarmee worden ze - zonder bescherming van een vaccin - zeer gevoelig voor PRRS waardoor we weer komen tot de monsternamen rond **10 weken** (zie eerdere toelichting).

Het screenen van **gelten bij aankomst** kan een nuttig aanvullend controlepunt zijn als er een onstabiele circulatie is van PRRS bij de zeugen.

3. Wanneer heb ik een representatieve steekproef?

Om een goed inzicht te krijgen in PRRS-status op uw bedrijf is het belangrijk dat u **voldoende monsters** neemt. Het juiste aantal monsters wordt bepaald door het percentage varkens dat de ziekte heeft (= de prevalentie) en de kwaliteitsparameters van de ingezette test. Zo worden bij het opsporen van viremische biggen vaak processing fluids (PF) gebruikt omdat slechts een paar besmette biggen geboren worden per groep dus moeten er heel veel monsters genomen worden om deze biggen niet te missen. Deze processing fluids zijn namelijk een mengmonster van de helft van de biggen in uw kraamafdeling. In tabel 1 wordt een voorbeeld van een bemonsteringsschema weergegeven.

Controlepunt	Soort medium	Aantal monsters	Test*
Eerste levensweek van de biggen	Processing fluids	Elke week	PCR
Biggen rond 4 weken leeftijd	Serum	30	PCR
Biggen rond 10 weken leeftijd	Serum	20	PCR
	Oral fluids	4	PCR
Gelten bij aankomst	Serum	5	PCR en ELISA

Tabel 1: voorbeeld van een bemonsteringsschema (*meer over PCR en ELISA in onze volgende Tips & Tricks!)

Ook de **manier van de monsternamen** is belangrijk. Schenk daarom extra aandacht aan **hygiëne** bij het nemen van oral fluids (speekselmonsters) en processing fluids zodat er zich geen contaminatie kan voordoen. Wilt u graag meer informatie over het correct nemen van deze monsters, ga naar www.my-msd-animal-health.nl/varken/preventie/prrs-vrij en bekijk de vlogs.

OM TE ONTHOUDEN

1. Wat is de weg naar PRRS-vrije biggen?

Dit proces wordt in 3 delen toegelicht: de statusbepaling, de gebruikte onderzoeksmethoden en belangrijke controlepunten.

2. Hoe bepaal ik de PRRS-status op mijn bedrijf?

Algemeen zijn er 4 mogelijke controlepunten:

- Bij biggen **kort na geboorte**
- Bij biggen rond **4 weken** leeftijd, enkele dagen na spenen
- Bij biggen rond **10 weken** leeftijd, voor het verplaatsen naar de vleesvarkensstal
- Bij **gelten bij aankomst** in quarantaine

Het bepalen van de belangrijke controlepunten is **situatie-afhankelijk**.

1. Ik heb klinisch gezonde biggen maar hoe zit het met PRRS op mijn bedrijf?

Hier kan een monstername op **10 weekse biggen** voldoende zijn omdat u hier meteen iets weet over de stabiliteit van de biggen en tevens van de zeugen. Bij een ongunstig resultaat is het advies **'stroomopwaarts'** te zoeken naar de oorzaak van de circulatie.

2. Ik vermoed dat het virus circuleert op mijn bedrijf.

Hoe kan ik de PRRS-status bepalen?

Afhankelijk van de vastgestelde problemen kunnen belangrijke controlepunten vastgelegd worden. Veelal wordt meteen een verticale screening uitgevoerd waarbij in de biggenstal **rond 4 en 10 weken** leeftijd monsters worden genomen. Een monstername van biggen **kort na de geboorte** is echter ook erg belangrijk om de aanwezigheid van viremische biggen uit te sluiten. Aansluitend kunnen de **gelten bij aankomst** bemonsterd worden om de gezondheidsstatus na te kijken.

3. Wanneer heb ik een goede steekproef?

Om een correcte weergave te krijgen van de PRRS-status moeten voldoende monsters op een correcte wijze genomen worden. Dus beter enkele monsters te veel dan enkele te weinig!

Wilt u graag nog meer info, ga naar www.my-msd-animal-health.nl/varken/preventie/prrs-vrij en bekijk de vlogs.